

EU-prosjekter i Rogaland

1. Innledning

Organisasjoner i Rogaland har fra tidlig på 90-tallet deltatt i EU-prosjekter. Noen prosjekter ligger under fylket, andre under kommunene og mange andre direkte i kunnskapssektoren og i næringslivet.

Det finnes i dag ingen samlet statistikk over deltagelsen og Greater Stavanger har derfor bedt Europakontoret om å lage en rapport om regionens deltagelse.

Vi har valgt å lage en rapport basert på statistikk fra programmene og lister fra noen utvalgte store aktører.

En slik rapport er derfor ikke fullstendig, men den gir et bra bilde av det totale aktivitetsnivået og den gir samtidig et grunnlag for det videre strategiarbeidet. Vi er veldig takknemlig for justeringer og innspill til hvordan vi i fremtiden bedre kan samle inn informasjonen om vår deltagelse i EU-programmene.

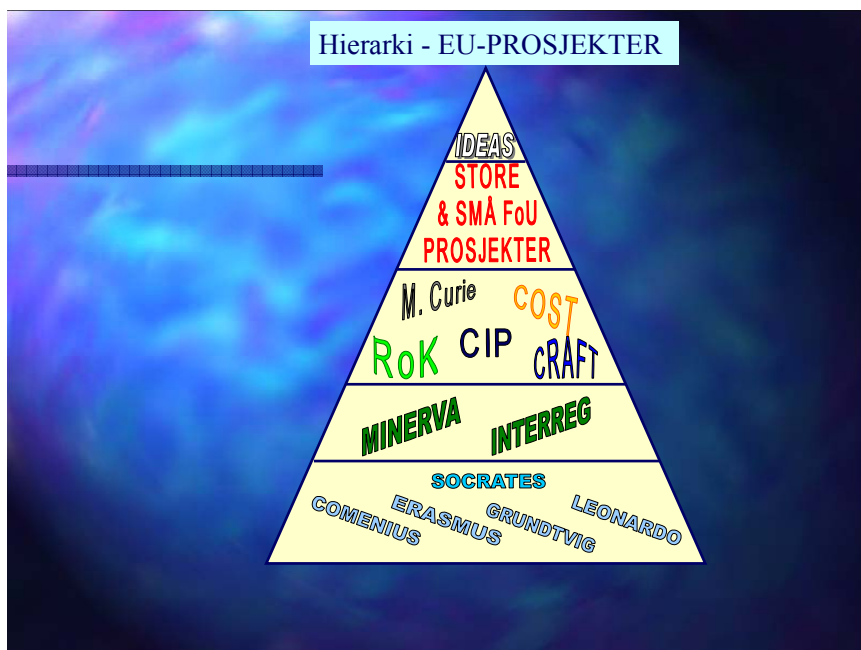
2. Hva kjennetegner EU-prosjekter ?

Programmene er et viktig verktøy for EU i arbeidet med å gjennomføre sin politikk. Programmene støtter opp om EUs ønske om dypere integrasjon i Europa og samtidig bidrar de indirekte til å skape et velfungerende felles indre marked. Selv om skole- og undervisningspolitikken er et nasjonalt område så klarer EU gjennom programmene å påvirke de nasjonale føringene.

For deltagerne i et EU-prosjekt kan deltagelse gi ny kunnskap, internasjonalt nettverk, nye ideer og høyere status innenfor sitt fagområde.

Europakontoret har sammen med fagenheten for EU-forskning på UIS laget en pyramide der vi viser forskjellen i vanskelighetsgrad og prestisje mellom forskjellige programmer (se nedenfor). Størst prestisje er å delta i "Ideas", de store stipendiene til forskningsgrupper som ERC deler ut. Man har hittil i 7RP bare hatt en utdeling og av de 275 stipendiene (2,5 millioner € hver) fikk Norge to – en til NTNU og en til universitetet i Tromsø.

De som får slikt stipendium må regnes som eliten av grunnforskere i Europa og deltagelse her høyer statusen til forskeren, universitetet og landet.

De ”store og små FoU prosjekter” er den delen av rammeprogrammet (i dag 7RP) som Fagenheten på UIS satser på. Her er det mange bra muligheter for forskere, men også for det offentlige og næringslivet. Konkurransen er stenhård og bare 10-15% av søknadene vinner frem.

I hierarkiet under disse prosjektene finner man den mykere delen av 7RP med RoK (Klyngeutvikling gjennom FoU), Marie Curie (mobilitet) og CRAFT (SMB-forskning).

Foruten selve forskningen så bidrar deltagelse i 7RP til å høye den nasjonale og internasjonale rankingen til UIS og HSH. Deltagelse i 7RP løser også ut ekstra midler fra norske myndigheter.

Vi har også lagt innovasjonsprogrammet CIP i den tredje delen, dog vet man fortsatt ikke helt hva det kommer til å innebære.

I den fjerde delen ligger Minerva (EU skoleprogram om distanseundervisning og ICT) og Interreg. Noen Interreg-prosjekter som Nordlig Maritim Korridor har en stor strategisk betydning og kunne ligge høyere opp i hierarkiet. Utviklingen av Interreg mot mer innovasjon kan løfte disse prosjektene oppover i hierarkiet.

Konkurransen i Interreg og Minerva er mindre enn i 7RP og den finansielle støtten som man får er også lavere enn i 7RP-prosjektene.

Det finnes også flere andre EU-programmer innenfor kultur, helse og sysselsetting. Vi har valgt å ikke ta med disse i denne trekanten. De fleste ville vært plassert i den nest nederste boksen, men et prosjekt som Stavanger2008, som ligger under kulturprogrammet, ligger egentlig i en klasse for seg – både økonomisk og når det gjelder prestisje.

Nederst finner man skoleprogrammene som EU ofte har delegert til nasjonale koordinatorene. Utvekslingsprogrammet Erasmus, som ligger i Sokratesprogrammet, er et strategisk viktig verktøy for høyskoler og universitet når det gjelder student- og lærermobilitet. Det er ikke veldig krevende å komme med, men det stiller store organisatoriske krav å gjennomføre utvekslingene. Aktiv deltagelse i Erasmus er strategisk viktig for både HSH og UIS.

De andre skoleprogrammene er mer viktige for skolene enn for regionen – dog gir det et viss status nasjonalt å være aktiv på området.

3. Aktører fra Rogaland i EUs programmer

I forhold til gamle universitetsbyer som Trondheim, Bergen og Oslo så har vi få aktører i rammeprogrammene. I perioder har imidlertid både UIS, IRIS, HSH og næringslivet deltatt. I 5RP var oljeforskning med, men da olje ble tatt bort i 6RP ble programmet også mindre interessant for IRIS og UIS.

Bedre finansieringsmuligheter (søknadsfinansiering, egenfinansiering og premiering for godkjente prosjekter) for universiteter og forskningsinstitusjoner påvirker også interessen for deltagelse.

I 7RP har vi bedre finansiering enn i tidligere program.

Støtteapparat som Fagenheten for EU-forskning er viktig for å øke interessen i regionen.

Rogalands styrke har alltid vært lenger ned i hierarkiet – i deler av utdanningsprogrammene, Interreg og Region of Knowledge har vi vært en ledende region i Norge og faktisk også i Europa.

Samtidig så opplever vi at aktører som starter med deltagelse i relativt enkle skoleprogrammer, beveger seg oppover og lykkes komme med i Interreg og forskningsprosjekter. RKK og Pedagogisk Senter på Karmøy er gode eksempler på at dette er mulig.

3.1 Deltagelse i Rammeprogrammene (FoU)

Nedenfor lister vi opp antall prosjekter basert på den statistikken vi har funnet:

Forskning og utvikling (søk på Cordis database)

<http://cordis.europa.eu/search/index.cfm?fuseaction=proj.advSearch>

Søkeord ”**Rogaland**” og alle prosjekter i Rammeprogrammet med deltagelse fra Rogaland (om 2 partnere fra Rogaland i et prosjekt så blir det 2 utfall)

Rogaland : 187 treff

Oslo: 1760

Hordaland: 626

Trondheim: 781

Troms: 188
Vestfold: 65
Telemark: 44
Nordland: 40

Å merke seg er at Agder registreres som en del av Rogaland i Cordis-databasen. Oslo har en stor overvekt pga hovedkontorene som ofte er den offisielle deltager som står i databasen.

Søkeord ”**Rogaland**”

5RP: 70 prosjekter

6RP: 43 prosjekter

7RP: 0 (for tidlig å få med – se statistikk fra fagenheten lenger ned)

Søkeord ”**Stavanger**” i alle forskningsprogrammene

Total: **125 treff**

Søkeord ”**Sandnes**” i alle forskningsprogrammene

Totalt: **5 treff**

Søkeord ”**Haugesund**” i alle forskningsprogrammene

Totalt: **6 treff**

IRIS: søkeord: ”RF-Rogaland Research”, ”rogalandsforskning”

5RP: 5 prosjekter (usikker pga søkenavn)

6RP: 3 prosjekter

UIS/HIS søkeord: ”hoegskolen i stavanger”, ”stavanger university college”

5RP: 3 prosjekter

6RP. 1 prosjekt

HSH: Ingen treff, men det kan være søkeordet som er feil. I følgende liste på HSHs hjemmesider er det listet opp 15 internasjonale prosjekter og noen av disse er sannsynligvis EU-prosjekter.

<http://www.hsh.no/fou/forskningsprogram/ipp.htm>

Polytec: flere treff, men ikke vår Polytec

Søk i Cordis database gir ikke eksakte tall, men den gir følgende indikasjoner:

- Rogaland ligger langt etter de gamle universitetsfylkene/byene
- En stor andel av EU-forskningen i Rogaland skjer utenfor UIS, IRIS, HSH og Polytec
- Næringslivet er sannsynligvis en større aktør i RP enn vi har forstått

- Det finnes et 7RP-potensial gjennom økt samarbeide mellom næringslivet og våre egne kunnskapsinstitusjoner
- Rogaland er som eneste norske region med i Regions of Knowledge prosjekter (2 fra 6RP). Vi er en klyngeregion og bør også i 7RP kunne lykkes innenfor dette programmet.
- En dypere analyse av prosjekter med deltagelse fra Rogaland hadde vært interessant

3.2 Økt satsing på 7RP fra UIS/SUS/HSH/IRIS

For 2 år siden etablerte UIS/SUS/HSH/IRIS en felles fagenhet for EU-forskning. Enheten skal informere om mulighetene i 7RP og andre EU-programmer, stimulerer til økt aktivitet og samtidig hjelpe til med utvikling og gjennomføring av prosjektene. Dette sammen med bedre finansieringsordninger har bidratt til at vi hittil i 7RP ser en kraftig økning i antall søknader fra kunnskapsinstitusjonene i Rogaland. Fagenheten har også bidratt til en økning i interessen for andre programmer utenfor 7RP.

Konkurransen i 7RP er hard, og hittil har vi dessverre ikke fått mange prosjekter gjennom, men i løpet av 7RP-perioden 2007-2013 regner man med at dette løsner.

7RP	2008	2007
Søknader UIS	9	9
Søknader HSH	2	
Søknader IRIS	3	3
Søknader SUS	1	1
Andre programmer		
Søknader UIS	16	9
Søknader HSH	2	
Søknader IRIS	5	4
Søknader SUS	1	1

Under "andre programmer" som fagenheten har finner man bla a Interreg og EØS-mekanismen (som ikke er et EU-program men en støttefond til nye medlemsland i EU)

For 2009 ligger også Rogaland Fylke, Sandnes kommune og IRIS godt an til å vinne støtte for et stort Concerto (ENØK og Fornybar energi i bygninger)-prosjekt rundt utviklingen på Dale innenfor 7RP. Dette understreker at også offentlig sektor kan delta i forskningsprogrammene og gjennom dette høye utviklingsambisjonen i sine prosjekter.

3.3 Interreg-programmet

Interreg er et regionalt EU-program som Norge kan delta i. Fra Rogaland kan vi delta i Nordsjøprogrammet, Østersjøprogrammet og Nordlig Periferi og i 4C som ikke har noen geografiske begrensninger.

Helt fra Norge for første gang kunne delta har Rogaland Fylke vært en stor og ledende aktør i Nordsjøprogrammet. Fylket ønsket også fra starten av å være koordinator i prosjektene og de har gjennom årene bygget opp en stor kompetanse på dette området.

Regionen har også utviklet søkerkompetanse hos IRIS og Asplan – noe som har vært viktig for å introdusere Interreg til nye aktører.

Etter hvert har nye aktører som RKK, UIS og Greater Stavanger kommet med i Interreg-prosjekter.

Vi har ingen total liste over prosjekter som regionen deltar i, men listen nedenfor sammen med prosjektene til RKK/Frick/UIS dekker nok de fleste. Dog tror vi at det er flere prosjekter under utvikling som vi ikke kjenner til.

Rogaland fylkeskommune

Interreg-prosjekter

Interreg IIC North Sea:

North Sea Cycle Route (lead partner)

North Sea Viking Legacy (lead partner)

Interreg IIIB North Sea

North Sea Cycle Route - Cycling On (lead partner)

Northern Maritime Corridor - NMC (lead partner)

SusTrans (Sustainable Transport in Medium-sized European cities) (lead partner)

NAVE nortrail (partner)

Interreg IIIC

KNOT - Culture, Nature and Tourism (lead partner)

Interreg IIIC Baltic Sea:

Destination Viking - Baltic Stories (Swedish leadpartner)

Baltic Rural Broadband network (partner)

Interreg IIIB Northern Periphery

Destination Viking Sagalands (Icelandic lead partner)

Northern Coastal Experience (NORCE) (Icelandic lead partner)

Interreg IVB North Sea

StratMoS - Strategies for the Motorways of the Sea (continuation of NMC) (lead partner)

Stratmos expansion (lead partner)

VRA-Virtual Rural Areas (partner)

CA – Coas Alive (partner)

ANSWER - North Sea Way of Efficient Regions (energy awareness) (partner, lead partner IRIS and SMI Energy)

Rogaland Fylkeskommune har også vært konsulenter for Kings of the North Sea og Balder.

Interreg-prosjekter i Rogaland– andre aktører enn Rogaland Fylke

Greater Stavanger

POWER + - offshore vindnettverk Interreg North Sea
Innovative Foresight planning for business development (basert på Konjunkturbarometeret) - Interreg North Sea

Karmøy Kommune

North Sea Viking legacy (IIC North Sea – partner)
Destination Viking Baltic Stories (IIIB Baltic-partner)
Destination Viking Sagaland (IIIB Northern periphery-partner)

Haugesund Kommune

North Sea Viking legacy (IIC North Sea – partner)

Stavanger Kommune

ANSWER - North Sea Way of Efficient Regions (energy awareness)
(partner)

Finnøy Kommune

VRA – IVB North Sea - partner

Ryfylke IKS

EnerCoast – fornybar energi/Biomasse/Biogas – Interreg North Sea

UIS (ref J Frick)

BIRD - Interreg 3b North Sea
e-clic - Interreg 4b North Sea
Baltic rural broadband - Interreg 3b Baltic Sea

RKK

Baltic waste – Interreg 3B – Baltic Sea
ICT for SME - Interreg North Sea
Baltic Rural broadband (se UIS)
Greenhouse – Interreg Baltic Sea
Destination Viking Baltic stories (IIIB Baltic – partner)
POYO – The Port is Yours (IVB North Sea – partner)

Regionen ser ut til å ha en jevn strøm av prosjekter og et økende antall aktører. Vi har deltatt i over 20 prosjekter og blant prosjektene finner store strategiske prosjekter som NMC, StratMoS, ANSWER og Power +.

Gjennom Interreg prosjektene har vi mange samarbeidspartnere i Europa. Derimot virker det litt tilfeldig hvilke partnere som vi tar med på hjemmebane. En større åpenhet rundt idéutvikling og søknader vil kunne styrke hjemmenettverket og spre prosjektkunnskap til nye aktører.

Det er også viktig at prosjektene ”plasseres” inn i de regionale strategiene.

3.4 Kulturprogrammet

Til tross for Stavanger 2008, deltagelse i europeiske kulturettnettverk og mye informasjonsarbeide om kulturprogrammet så har vi deltatt i få prosjekter i forhold til vårt potensial. I Kultur 2000 (til 2006) deltok vi bare i 2 prosjekter. Oslo deltok i over 25 prosjekter og Hordaland deltok i 15 prosjekter.

Prosjektene fra Rogaland i Kultur 2000 er Kapitel06 (Nations Unlimited) og Rogaland Kunstsenter (”Meeting Place – North European Visual Arts”). I tillegg så har Karmøy kommune vært deltager i det gamle kulturprogrammet Raphael, Karmøy var partner i prosjektet European Cultural Paths.

I det nye kulturprogrammet (2007-2013) har Rogaland fått en pangstart med det 5-årige internasjonale samarbeidsprosjektet ”Shahrazad – stories for Life” med Stavanger Kulturhus/ICORN som koordinator. Prosjektet har et totalbudsjett på over 30 millioner kroner og mottar 15 millioner kroner fra EU. Stavangers andel er i overkant av 11 millioner hvorav 5,4 millioner kommer som støtte fra EU. Dette prosjektet er uvanlig stort for kulturprogrammet, men viser at det også finnes plass for større prosjekter i programmet.

Dette sammen med Stavanger2008 gjør at vi tross alt er en sentral aktør i programmet. En økt satsing på kultur etter S2008 og satsing på design av EU-prosjekter etter S2008 vil kunne bidra til at vi får flere prosjekter i fremtiden. Bodil Agasøster som er ansatt på Europakontoret har arbeidet i 5 år med EUs kulturprogrammer og vil kunne bidra til flere og bedre søknader fra regionen.

3.5 Utdanningsprogrammene

Rogaland var veldig tidlig med i utdanningsprogrammene. Det var særlig Karmøy barneskoler (Comenius) og RKK (Leonardo) som gav oss en bra start i disse programmene.

Vi har bestilt statistikk fra SIU om dette, men foreløpig så har vi bare fått noen indikasjoner på at det er blandet – dvs at Rogaland er sterke i noen programmer som Comenius og svakere i andre programmer.

Rogaland Fylke arbeider med en oversikt over deltagelse til videregående skolen i Rogaland.

3.5.1 Erasmus – for universitet og høyskoler

I det akademiske året 2005/2006 var 154.553 studenter og 23.462 universitetslærere i Europa på Erasmusutveksling.

Antallet Erasmusstudenter på HSH og UIS øker også jevnt og trutt. På UIS hadde man i 2006 53 studenter inn og 26 studenter ut og på HSH 34 inn og 55 ut.

Erasmus er viktig for et universitet, men også krevende gjennom at det krever et mottaksapparat og studieprogram på engelsk. Norge er også et høykostnadsland som også gir oss en ulempe forhold til universiteter i Syd-Europa.

3.5.2 Noen andre eksempler på deltagelse i utdanningsprogrammene:

RKK

På hjemmesiden presenterer de 21 av sine prosjekter – hvorav 16 tilhører utdanningsprogrammene:

- 12 Leonardo
- 1 Minerva
- 3 Grundtvig (voksenopplæring)

RKK har et bredt europeisk nettverk og et godt rykte som deltager i utdanningsprogrammene innenfor yrkesopplæring. I tillegg til utdanningsprogrammene deltar de også i 4 Interreg-prosjekter – hvorav tre i Østersjøprogrammet.

Karmøy Barneskoler/Pedagogisk Senter

Barneskolene på Karmøy har deltatt i mange prosjekter og har et stort europeisk nettverk. De er også et forbilde gjennom at de har spredd kunnskapen slik at 24 av de 28 skolene på Karmøy nå har deltatt på EU-prosjekt. Totalt så har de deltatt i nesten 50 EU-finansierte prosjekter.

UIS – professor Jan Frick Det finnes ingen samlet oversikt over deltagelse i EUs utdanningsprogrammer, men fra Prof Jan Frick på UIS har vi fått en liste over de utdanningsprosjektene han deltar i :

Redmeis - Leonardo
Mofit - Leonardo
Thenexom - Sokrates tematisk nettverk
Eclipse – elearner program
Xenoclipse - elearner program
xenoclipse.net - elearner program

HSH

Er i ferd med å ta frem en liste over prosjekter

4. Konklusjon

Rogaland er en viktig aktør i EU-programmene.

Før flere organisasjoner er EU-programmene en viktig del av strategien, mens andre holder seg unna programmene. Mange steder virker det som om deltagelse er personavhengig og ikke tilhører strategien til organisasjonen.

UIS, HSH og IRIS har hittil ikke hatt EU/RP høyt på sin agenda. Den nye fagenheten har sammen med nye krav og rammebetingelser økt interessen og skapt en ny dynamikk på området.

Interreg programmet fungerer veldig bra og det er også bra at man har lyktes spre deltagelsen og kunnskapen fra Rogaland Fylke til andre organisasjoner i regionen. En økt åpenhet og mer samarbeide mellom aktørene kan gi en positiv effekt for vår deltagelse i Interreg.

I Kulturprogrammet har vi et stort potensial som vi bør utnytte fremover.

Generelt sett så virker det som om aktørene ikke er gode nok til å utnytte effekten av deltagelse. Bare RKK og Karmøy virker utnytte helt den store PR-effekten som ligger i deltagelse.

Bare Europakontoret bruker vår totale deltagelse til å understreke regionens internasjonale profil.

Økt synlighet, økt samarbeide og kraftsamling på visse utvalgte programmer (jf Fagenheten og 7RP) sammen med en mer strategisk utvikling av prosjekter ville være en naturlig oppfølging av denne rapporten.